

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Сергій ОКОВИТИЙ

« 09 »

2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з наукової роботи

Олег МАРЕНКОВ

« 09 »

06

2025 р.

ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
освітньо-наукова програма «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»
на основі освітнього ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)
з іншої галузі

Розглянуто на засіданні вченої ради
факультету економіки
від «2» червня 2025 р.; протокол №12

Голова вченої ради

(Тетяна ГРИНЬКО)

Дніпро-2025

Програма вступного іспиту для конкурсного відбору вступників до аспірантури для здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії (PhD) за спеціальністю D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок освітньо-наукова програма «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (на основі освітнього ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного ступеня спеціаліста) за непрофільними спеціальностями – Дніпро: ДНУ, 2025. – 8 с.

Розробники:

Шевцова Олена Йосипівна, докторка економічних наук, професорка, професорка кафедри фінансів, банківської справи та страхування.

Левкович Оксана Володимирівна, кандидатка економічних наук, доцентка, завідувачка кафедри фінансів, банківської справи та страхування.

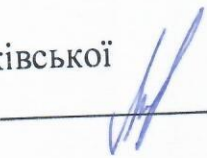
Макаренко Юлія Петрівна, докторка економічних наук, професорка, професорка кафедри фінансів, банківської справи та страхування.

Чайка Юлія Миколаївна, кандидатка економічних наук, доцентка, доцентка, кафедри міжнародної економіки та світових фінансів.

Програма вступного іспиту ухвалена:

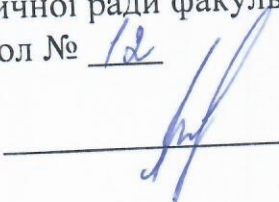
на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
(протокол № 12 від 2 червня 2025 р.)

Завідувачка кафедри фінансів, банківської
справи та страхування

 / Оксана ЛЕВКОВИЧ/

та на засіданні науково-методичної ради факультету економіки
від «2» червня 2025 р., протокол № 12

Голова

 /Оксана ЛЕВКОВИЧ/

ВСТУП

Підготовка здобувачів ступеню доктора філософії зі спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок галузі знань D Бізнес, адміністрування та право у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара здійснюється на підставі структурованої освітньо-наукової програми, спрямованої на розвиток компетенцій здобувачів і формування фахівця освітньо-наукового та наукового рівнів вищої освіти.

Підготовка здобувачів ступеню доктора філософії зі спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок передбачає набуття аспірантом таких компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність сприймати та обробляти новітню інформацію з наукових джерел іноземною мовою;
- здатність працювати в міжнародному контексті;
- здатність розробляти проекти та управляти ними;
- здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору;
- здатність формувати власну думку з досліджуваних сучасних проблем теорії фінансів, зіставляти результати, формувати висновки наукового дослідження у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку;
- здатність в ході проведення досліджень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. застосовувати принципи загальної теорії систем, розуміти сутність та синергію у побудові власних підходів до формування теорій, визначення економічних явищ, процесів та закономірностей;
- здатність діалектично сприймати наслідки фінансового управління у короткостроковій та довгостроковій перспективі;
- здатність здійснювати розробку заходів фінансового управління з врахуванням ризиків, небезпек та загроз.
- здатність розуміти загальні теорії, методології, а також методи та інструментальні засоби різноманітних видів моделювання для розв'язання наукових проблем в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку;
- здатність розробляти обґрунтовану стратегію та тактику економічного наукового дослідження, планувати та проводити серії досліджень;
- здатність готувати аналітичні матеріали для оцінки фінансової політики і ухвалення стратегічних рішень для різних фінансових інститутів;
- здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень;

здатність організовувати основні форми навчання у вищій школі, застосовувати сучасні технології і методи дидактики, користуватися інформаційними засобами для організації різноманітних форм навчання;

здатність самостійно застосовувати набуті філософсько-методологічні знання в подальшій науковій та викладацькій діяльності, поглиблювати методологію дослідження фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку..

Вступний іспит зі спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, як елемент вступних випробувань до аспірантури, проводиться з метою допуску абітурієнтів, що мають закінчену вищу освіту (освітнього ступеня магістра, освітньо-кваліфікаційного ступеня спеціаліста) з непрофільних спеціальностей до вступних екзаменів до допуску до складання вступного іспиту зі спеціальності здобувачів вищої освіти для навчання в аспірантурі за спеціальністю D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок галузі знань D Бізнес, адміністрування та право.

РОЗДІЛ 1. ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Економічні потреби і інтереси. Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці. Соціально-економічний устрій суспільства. Товарна форма організації виробництва. Товар і гроші. Ринок, його суть і функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення.

Теорія граничної корисності. Поведінка споживача. Попит, пропозиція, їх взаємодія та еластичність. Мікроекономічна модель підприємства. Витрати виробництва. Ринок досконалої конкуренції. Монопольний ринок. Олігополія та монополістична конкуренція. Ринки факторів виробництва.

Макроекономічні показники в системі національних рахунків. Модель сукупного попиту та сукупної пропозиції. Економічна динаміка. Циклічні коливання. Ринок праці та безробіття. Інфляційний механізм. Товарний ринок та економічна рівновага. Споживання, заощадження, інвестиції. Сукупні витрати і ВВП. Грошовий ринок та банківська система. Монетарна політика держави. Податкова система та фіскальна політика. Зовнішньоекономічна діяльність. Економічне зростання і його чинники..

РОЗДІЛ 2. ГРОШІ, ГРОШОВИЙ ОБІГ ТА КРЕДИТ

Суть грошей. Гроші як загальний еквівалент. Особливості грошей як загального товару. Функції грошей. Суть грошового обігу. Грошовий обіг як безперервний процес руху грошей. Форми грошей, що знаходяться в обігу. Кредитні гроші, Характеристика кредитних засобів обігу: векселі, банкноти, чеки, кредитні карточки. Вартість грошей.

Грошова маса і швидкість грошей. Поняття грошової маси. Показники обсягу і структури (грошові агрегати або компоненти) грошової маси. Поняття швидкості обігу грошей і показники їх вимірювання. Фактори, що впливають на швидкість обігу грошей. Закон грошового обігу. Суть грошового ринку. Гроші як об'єкт купівлі-продажу. Економічна структура грошового ринку.

Ринок грошей і ринок капіталів. Ринок цінних паперів та валютний ринок як складові грошового ринку.

Сучасні підходи до визначення сутності грошово-кредитної політики. Фактори впливу на грошову масу. Інструменти впливу та соціально-економічні наслідки грошово-кредитної політики.

Необхідність кредиту. Загальні передумови та економічні причини формування кредитних відносин. Методи мобілізації та надання грошових коштів. Суть і функції кредиту. Характерні суттєві риси кредиту. Структура кредиту: суб'єкти кредитних відносин і об'єкт цих відносин. Стадії руху кредиту. Економічні межі кредиту. Функції кредиту.

РОЗДІЛ 3. ФІНАНСИ

Поняття і сутність фінансів. Роль фінансів у процесі розширеного відтворення. Функції фінансів. Сутність і структура фінансової системи України. Основні сфери і ланки фінансової системи. Централізовані і децентралізовані фінанси в структурі фінансової системи.

Державні доходи та способи їх мобілізації. Бюджет держави як економічна категорія. Роль і місце бюджету у перерозподільних відносинах у суспільстві. Бюджетна централізація ВВП та її межі.

Фінансові відносини суб'єктів господарювання. Методи організації фінансової діяльності підприємств. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування.

Сутність фінансового ринку його функції та роль у мобілізації та розподілі фінансових ресурсів. Класифікація фінансових ринків. Інструменти фінансового ринку. Суб'єкти та професіонали фінансового ринку.

Критерії оцінювання

Засобом діагностики є тестове завдання закритої форми з запропонованими відповідями, з яких вибирають правильні множинним вибором (чотири відповіді, тільки одна з яких є правильною). Кожна вірна відповідь оцінюється в 5 балів; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді не надано.

Тест (добірка тестових завдань кожного варіанта) має включати кількість тестових завдань, що є достатньою для забезпечення відповідної точності методу вимірювання. Ця характеристика має назву довжини тесту і складає 40 тестових завдань закритої форми.

Загальні критерії оцінювання:

Елементи контролю	Максимальна кількість балів
Тестові завдання закритої форми (40 тестів за кожну правильну відповідь – 5 балів)	200
Разом	200

Екзаменаційне завдання розраховано на 2 астрономічні години.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Для Розділу 1

1. Основи економічної теорії: Підручник/ Круш П.В. – К.: вид-во «Каравела», 2023. – 448 с.
2. Економіка: теорія і практика. Підручник/ Галушка З.І., Поченчук Г.М. – Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2020. – 232 с.
3. Яворська Ж.Б. Електронний навчальний посібник до вивчення курсу навчальної дисципліни «Основи економічної теорії». Львів, 2023. – 119 с.
4. Мікроекономіка: навч. посіб. / Н. М. Каменева, М. В. Косич, О. Ю. Александрова та ін. [Електронний ресурс] Харків : УкрДУЗТ, 2022. 305 с. URL: <http://lib.kart.edu.ua/bitstream/>.
5. Макроекономіка : підручник / М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. – 2-ге вид., переробл. – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 307 с
6. Мікро- та макроекономіка: [Електронний ресурс]: навчальний посібник / уклад. О.І. Андрусь. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 325 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/c47643b5-463e-4128-8977-e88f7b96f947/content>
7. Задоя А. О., Петруня Ю. Є. Макроекономіка: навч. посіб. [Електронний ресурс] / Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2022. 256 с. URL: <https://ir.duan.edu.ua/items/0286a333-bc37-43aa-962c-2eb79d8781b3>

Для Розділу 2

1. Гроші та кредит [Електронний ресурс]: навч. посібник / О. С. Суздалєва. – Київ: МДУ, 2024. – 169 с. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/6038>.
2. Гроші та кредит: підручник / М.І. Савлук [та ін.]; за заг. ред. М.І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2020. – 602 с.
3. Гроші та кредит: навч. посібник / С. П. Стеценко, В. В. Титок, Н. В. Лисиця [та ін.]; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. – Київ : КНУБА, 2024. – 227 с.
4. Іванчук Н. В. Гроші і кредит : навчальний посібник. Острог: вид-во Національного університету «Острозька академія», 2021. – 332 с.

Для Розділу 3

1. Фінанси: підручник / [І. О. Лютий та ін.]; за ред. д-ра екон. наук., проф., заслуж. економіста України І. О. Лютого. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ : Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2023. – 715 с
2. Фінанси : навч. посібник / С. П. Стеценко, В. В. Титок, Н. В. Лисиця [та ін.]; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. – Київ : КНУБА, 2024. – 189 с.
3. Фінанси : підручник / за ред. О. Я. Стойка. 2-ге вид. перероб. і доп. Житомир: Поліський університет, 2024. – 317 с.

Інформаційні ресурси

Цифровий репозиторій Дніпровського національного університету імені
Олеся Гончара [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://repository.dnu.dp.ua:1100/?page=inner_dep&id=39.

Офіційний сайт Національної бібліотеки 7м.. Вернадського
www.biblvnad.org.ua.

Офіційний сайт Національного банку України – www.bank.gov.ua.

Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний
ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.

СТРУКТУРА БІЛЕТУ

на додаткове вступне випробування
для здобуття ступеня доктора філософії

Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара
за спеціальністю D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок освітньо-
наукова програма Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок

на основі освітнього ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)
з іншої галузі

1. На виконання тестового завдання відведено 120 хвилин.
2. Тест складається з 40 тестових завдань.

Структура білету

Зміст	Максимальна кількість балів
Тестова частина	200
– розділ 1 – Економічна теорія – 20 питань по 5 балів за правильну відповідь;	100
– розділ 2 – Гроші, грошовий обіг та кредит – 10 питань по 5 балів за правильну відповідь	50
– розділ 3 – Фінанси – 10 питань по 5 балів за правильну відповідь	50

3. Завдання мають тільки ОДНУ ПРАВИЛЬНУ ВІДПОВІДЬ.
4. Кількість розділів та чисельність питань – визначає кафедра.
5. Тести наведені в таблиці, приклад якої наведено нижче.

1.	Зміст питання:				
	а) перший варіант відповіді;	а	б	в	г
	б) другий варіант відповіді;				
	в) третій варіант відповіді;				
	г) четвертий варіант відповіді.				